

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 30. Marcelli Lorençanæ vexator castigatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

*Missus ab
Peruvia
Proregi.*

Regalis, & eo morte sublato, ab Marchione Montium Clarorum, Proregibus, ut nimiorum servitiorum usus tolleretur: nam satis constabat, nec apud Indos, nec apud hostes, in Chileno regno Fidem Christianam propagari posse, nisi servitia illa abolerentur. Verum quoniam nec ipse Marchio satis autoritatis & virium ad tantam rem conficiendam habere se fateretur, & omnia in pejus sub novo Chileno regni Prætoris caderent, habito Senatûs-consulto, Ludovicum Valdiviam ad Regem Catholicum in Hispaniam amandat, ut solidè extremæ calamitatis suprema potestas intercederet.

CAPUT
XXIX.
Societas
Paraquariæ
metropoli
restituatur.

*Jussu Clau-
dii Aquavi-
væ.*

*Marcellus
Lorençana
& Josephus
Catalanus
naufragan-
tur.*

*Episcopo oc-
currit.*

*Benevolè ab
Assumptionis
civibus reci-
piuntur.*

*Lata excur-
sione.*

CAPUT
XXX.
Marcelli
Lorençanæ
vexator ca-
stigatur.

EODEM anno, Illustrissimus Dominus Ignatius Loïola, Divi Ignatii nepos, Paraquariensis Episcopus, Joanni Romero dedit litteras amicè minaces, aiens, se apud summum Pontificem, apud Regem Catholicum, & Societatis Generalem questurum, nisi Societas Paraquariæ restitueretur, quam si ab sua Diocesi abesse ante cognovisset, nunquam adductum iri, ut Episcopalem dignitatem admitteret. Quando hæc litteræ Joanni Romero, in Tucumania versanti, reddite sunt, eodem planè tempore Claudii Aquavivæ Generalis, & Peruvix Provincialis, eidem mandata perferebantur, quibus jubebatur, ob postulata Magistratûs Assumptionis urbis Paraquariæ, Marcellum Lorençanam restituere, cui additus est socius Josephus Catalinus in agro Romano natus, grandibus factis per medium ferme sæculum Annales nostros illustraturus. Hos adverso fluvio Argenteo, fluctus mari concitato similes evolvere solito, navigantes tempestas excepit, adeo scæda, ut rate cum vectoribus submersâ, vix latum unguem ab morte abfuerint. Emergere tamen, Indorum fluctus natando everberantium humeris, & Cœlitum, ut creditum est, ope. Atque ut videas summi Numinis Providentiam, mensam in deserto rursus ponentis: viatico corrupto, cum nihil ad longissimi itineris cibatum suppeteret, contigit ut eodem ferme tempore Illustrissimus Episcopus Loïola, secundo flumine è Paraquaria ad portum Boni-aëris navigans, ad naufragantium Sociorum litus appelleret, quos incredibili affectu amplexatus, Divinæ Majestati gratias egit, quod votorum compos, Societatem suæ Diocesi postliminiò restitutam videret. Secundum id post diurnum colloquium, & extemporales in arena epulas, dato diplomate, amplissimâ potestate ad res conscientiarum in Episcopatu suo componendas utrumque instruit, liberaliterque sui viatici parte donatos, ab se bene precatus amittit. Thomas Fildius, senex optimus, triennio integro in Assumptionis urbe persistens solus & æger, Societatis æstimationem vitæ integritate magis, quam litteris, sustentarat. Ubi verò Lorençana, & Catalinus, doctrinâ & virtute præstantes, magno civium plausu advenere, officia benefaciendi omnia in singulos Ordines pro dignitate dispensavere: & Catalinus statim nominis claritudinem sibi comparavit: nam cum nobili matronæ, de vita periclitanti, nec Canonici, nec cives, nec alii Religiosi homines persuadere quivissent, ut Christiano ritu in viaticum Corpus Christi sumeret, propterea quòd ex prava opinione mortem sibi accelerandam Sacramenti sumptione crederet. Is, precibus breviter fufis, obstinatæ fœminæ cœleste auxilium impetravit, quo adjuta, & peccata ritè deposuit, & magnâ profus pietate ultimis Mysteriis communicavit. Cæterum Socii non tantum urbi utiles erant, sed Indorum Oppida procul posita, Sacerdotibus destituta, per vices curatum ibant; tantâ virtutis opinione, ut exinde, quòd fœminarum aspectum, atque ciborum delicias fugerent, abstemii Patres per Paraquariam à Barbaris Jesu Socii vocitari cœperint. Lata hæc initia, pro humanarum rerum conditione, Lorençanæ vexatio, quæ deinde in suum vertit authorem, excepit. Res sic sese habuit.

INDI superiora Paraquarii littora incolentes, conjuratione factâ, per insidias aliquot Hispanos scædè trucidarant; ad quos castigandos dum Proprætor, aliquot armatis cohortibus comitatus, properat, malo consilio usus, omniâ rebel- lum vindictâ, ex itinere ad Guatorum gentem, amicam planè & innocentem, divertit: Inter quos trucidatione & populatione factâ, per nefas quamplurimos

in servi-

in servitutem abegit, & quasi prosperè rem egisset, bene magnam captivorum turbam cum militibus ovans in urbem invexit. Cumque eò processisset quorundam temeritas, ut captivos pro mancipiis palam distraherent, Lorençana, rei indignatione motus, primùm privatim, tum in principe templo pro concione, avaram immanuetudinem exagitat, interminans, n̄ innocentes Guati libertati pristinae restituerentur, Deum fusi sanguinis, & violatae per avaritiam libertatis, vindicem futurum. Hæc dicentem inturbat Canonicus, Ecclesie thesauro præpositus, Stentoreâ voce mandans, ne ultra verbum adderet, & concione abruptâ domum suam importunus declamator abiret. Quam contumeliam adeò patienter tulit Lorençana, ut nihil commotus, ne verbo quidem addito, posito reverenter pileolo, è templo illic abiret, concione universâ patientiæ miraculum in immensum prædicante. Vix è templo Lorençana abierat, cum Canonicus ille multum temeritatem suam inculpans, palam fatetur, immeritò virum Deo plenum & utilia suadentem abs se fuisse vexatum. Exinde ob imprudens factum tantis lancinatus est conscientiæ perpetuò fodicantis stimulis, ut nullam quietem sumere quiverit, donec interjecto tempore moreretur. Quamquam nec sic quievit: nam cadavere in tumulum illato, singulis noctibus audiri cœpta in templo inambulantis hominis umbra, longos catenarum nexu è Concionatoris pulpito ad Canonicorum cathedras formidabili strepitu concussuque trahentis, & ab Lorençanâ se cruciari miserum in modum inelamantis. Quod portentum plus valuit ad compescendam quorundam hominum in indefensos Indos violentiam, quàm si Lorençana perorasset, Dæmone inde detrimentum capiente, unde lucrum intentârât. Ordinaria per Paraquariam Sociorum gesta omitto: nam in Tucumaniam revocor, Petri Agnasci furus, viri supra communem hominum famam elati, debito encomio dishonestaturus.

PETRUS Agnascus, Lima in urbe natali, antequam vitam religiosam profiteretur, æger decumbens, Cælorum Reginam visibili specio spectare meruit, quæ clientem suum amplexa & sospitatem pollicita monuit, ut in filii sui Societate militaret, cuius beneficii per reliquam vitam quoties recordaretur, toties incredibili suavitate mentis eam contemplari sibi videbatur, quam corporeis oculis aliquando perspexerat. Si ob erratum aliquod in eum animadvertere parentes primarij planè decrevisent, ad Virginem MARIAM Matrem suam confugiens, mitigatis illis, illicò patrociniū inveniebat. Si quid de penso Mariano sibi met ipsi imposito ex negligentia ommitteret, adversitate aliquâ illicò castigari se sentiebat. Pro Christo pati ambiens, domi vernas & mancipia præmio alliciebat, ut se validissimè alapis contunderent. Præ aliis animi dotibus tres præsertim in eo eminere: Oratio, in quam vacui temporis horas & momenta omnia conferebat: Obedientia, pro cuius integritate sacrificium, somnum, quietem, atque adeò suavem cum Divino Numine familiaritatem omittenda sibi ducebat: Animi demissio, quâ nesciri & contemni summopere appetebat. In Apostolicis per Tucumaniam, excursionibus sæpè putidissima Indorum ulcera tractare, saniem & vermes abstergere, & Xaverianæ virtutis æmulus, plenis patellis ejusmodi sordium ejectamenta, stupentibus ad heroicæ fortitudinis miraculum Barbaris, forbere visus est. Suaviari plagas, miserimis quibuscumque adesse, cibos ingerere, somni parum capere, multum diu noctuque orare, flagellis in se crudeliter sævire, domi forisque Socios ad servitia prævertere, quotidianum boni patris exercitium erat. Novem Barbarorum linguis loquutum fuisse, in scriptoribus Societatis tradit Allegambe. Tygridem, canis instar domestici blandientem, innoxie manu mulsit. Joannes Romerus per Agnascum, invocato JESU nomine, ab vehemēti febre relevatum se fuisse narrabat. Quamplurimos Ethnicos per quindecim Tucumanicæ expeditionis annos ad partes Christi ab eo traductos esse in comperto est: donec Cordubæ apud Tucumanos, anno hujus sæculi quinto, nonâ Aprilis, omnium luctu efferretur. Super ejus sepulchrum, ob æstimationem meritorum, Deum orare graves viri soliti sunt. Nierembergii clarissimum virum inter Societatis heroës jure merito retulit.

Lorençana
vexatoris
Indorum
reprehendit.

Lorençana
patientia.

Canonici
Lorençana
vexatoris
mors.

Inquieti
mones.

CAPUT
XXXI.
Petrus
Agnascus
moritur &
laudatur.

Regina Cæ-
lorum Ag-
nasci appa-
ret.

Agnasci ora-
tionis stu-
dium.

Obedientia.
Humilitas.

Heroica fa-
cta.

Variarum
linguarum
pericia.
Mors.